

ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО ЗАСТРАХОВАНЕ И ФИНАНСИ - СОФИЯ

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т

**ФИНАНСОВА ЕФЕКТИВНОСТ
НА ЛОГИСТИЧЕСКОТО ОСИГУРЯВАНЕ НА
ПОЛСКАТА АРМИЯ**

**за присъждане на научна степен доктор на икономическите науки по
докторска програма „Финанси и застраховане“ по професионално
направление 3. 8. Икономика**

Тадеуш Олеяж

СОФИЯ

2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ОБОСНОВКА НА ИЗБОРА НА ТЕМАТА	Error! Bookmark not defined.
2. ЦЕЛ НА РАБОТАТА.....	5
3. ПРЕДМЕТ И ОБЕКТ НА РАБОТАТА.....	7
4. МЕТОДИ НА ПРОУЧВАНЕ.....	7
5. СТРУКТУРА И ОБЛАСТ НА ПРОУЧВАНЕ НА РАБОТАТА.	Error! Bookmark not defined.
6. ОПИСАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННАТА РАБОТА...	Error! Bookmark not defined.
7. ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРИНОС В РАЗВИТИЕТО НА НАУЧНИТЕ ЗНАНИЯ	Error! Bookmark not defined.
8. НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ.....	39

1. ОБОСНОВКА НА ИЗБОРА НА ТЕМА

След присъединяването на Полша към НАТО полските въоръжени сили са в процес на реструктуриране, свързан с тяхното реструктуриране и техническа модернизация. Въвеждат се нови системи за командване, въоръжение и техника, използвани в съюзническите страни. Това налага напълно различни задачи на военната логистика от тези, които са съществували до момента. Предизвикани промени: различни стандарти за снабдяване, нови видове материално-техническо снабдяване, както и промени в процедурите в процеса на снабдяване на войските. Всички тези фактори оказват сериозно влияние върху ефикасното функциониране на логистичната система за снабдяване на войските, включително управлението на военните резерви. Новото оборудване и класовете за доставка на материали означават различни обеми и складови нива, както и промени в стандартите за качество.

Анализът на литературата за функционирането на логистичното осигуряване, по-специално осигуряването на военни контингенти, както и запознаване с изводите от мироопазващите мисии, провеждани от военни части, и нашият собствен опит позволяват да се направи извод, че организацията на материално-техническото осигуряване на военните контингенти, участващи в операции, провеждани извън страната, е сложна и създава много трудности за логистичните органи. Това се дължи на необходимостта от едновременно обучение и обслужване на няколко, а в някои периоди дори повече от дузина специални контингенти за изпълнение на мисията.

Предишни проучвания относно логистичната подкрепа на войските са частични и не отразяват мащаба на проблема. В тях няма задължителни

проучвания относно ефективността на логистичното осигуряване на войските като цяло.

Анализът на функционирането на логистичната система на Въоръжените сили на Полша показва следните основни ограничения в нейното функциониране:

- съществуване на правни вратички в областта на националната отбрана,
- проблеми с координирането на логистиката на силите, разпределени за мироопазващи мисии,,
- Недостатъци във функционирането на териториалната логистична система,
- ограничени възможности за сътрудничество с многонационална логистика, включително недостатъчно ниво на стандартизация,
- неприспособяване на изпълнителния потенциал на логистиката за нуждите на военните части,
- уточняване ролята на гарнизона, авиобазата и военноморската база в системата за логистичното осигуряване на въоръжените сили,
- липса на способност за стратегическо прехвърляне на войски заедно с оборудване, което гарантира предполагаемата им самодостатъчност,
- липса на интегрирани ИТ системи, които да поддържат логистиката и управлението на логистичните ресурси,
- непълна адаптация към отбранителните нужди на системата HNS (*Host Nation Support*).

Премахването на тези недостатъци ще подобри подготовката и функционирането на системата за логистично осигуряване на собствените войски както в страната, така и в чужбина, както и на съюзническите войски на територията на Полша.

Поради факта, че системата за логистично осигуряване на Въоръжените сили на Полша, включително системата за логистично осигуряване на контингенти, участващи в операции на НАТО, провеждани извън Полша, трябва да бъде адаптирана да изпълнява задачи в новите условия без значителни разходи и внасяне на постоянни промени в нея, възникват въпроси, които днес нямат ясен отговор, а именно:

- Какви ще бъдат функционалните и организационни условия и изисквания към структурите на елементите на логистичната система на Въоръжените сили на Полша в аспекта на дейностите в структурите на НАТО?
- Колко голям трябва да бъде логистичният потенциал за изпълнение на задачата, която трябва да изпълни в страната и в дейности извън Полша?
- Какви са възможностите на логистичната система на Въоръжените сили на Полша за разпределяне на съответния потенциал и неговите възможности в областта на сътрудничеството с логистичната система на НАТО?
- Кои са ключовите фактори, които влияят на нивото на ефективност и резултативност на логистичната защита?
- Какви организационни инструменти и концепции ще формират основата за изграждане на логистична система?

Опитът да се отговори на тези въпроси е свързан с цялостно проучване както на потребностите, свързани с необходимия логистичен потенциал на Въоръжените сили на Полша, така и на настоящите възможности на логистичната система за ефективно осигуряване на сигурността на Полските въоръжени сили.

В тази ситуация възникна научен проблем под формата на въпроси: какви са основните нужди в областта на логистичната система за осигуряване на сигурността на войските в тяхната страна и назначения за

мисии извън страната и какви необходими сили и ресурси на армейската логистична система трябва да бъде отделени за логистичния компонент, включен в контингента, отделен за операции извън страната? Но също така - какви са настоящите възможности на логистичната система на Въоръжените сили на Полша за осигуряване на функционирането на военните части?

Да се получат отговори на горните въпроси стана възможно само след задълбочен анализ на наличната литература за принципите и изискванията на логистиката на НАТО, както и за военно-икономическите условия. След това въз основа на получените резултати стана възможно да се определят посоките на адаптиране на цялата логистична система на Въоръжените сили на Полша и логистичния компонент на контингента в дейности извън страната.

Предвид гореизложеното изглежда необходимо да се проведе проучване в областта на дефиницията, както и оценка на силата на въздействие на решаващите условия за ефективността на логистичната система. Изглежда, че благодарение на подробния анализ ще бъде възможно да се изгради ефективна логистична система за въоръжените сили в съответствие със стандартите на НАТО, която трябва да бъде насочена към постигане на максимален ефект с минимални усилия и ресурси и ще позволи максимално да се постигнат поставените цели, както и ще намали риска от провал.

2. ЦЕЛ НА РАБОТАТА

Целта на работата е анализ на финансовата ефективност и оценка на възможностите на логистичните служби на Въоръжените Сили за логистично осигуряване на войските.

Производни цели на работата

1. Изпълнение на синтеза на текущото състояние на знанията в областта на осигуряване ефективността на функционирането на логистичната система на Въоръжените сили на Полша.
2. Анализ на ефективността от използването на установените организационни инструменти и концепции, които са в основата на изграждането на логистична система.
3. Идентифициране на пропуски в определянето на фактори, които определят ефективността на логистичното осигуряване на войските извън страната.
4. Запознаване със становището на представители на подразделенията, които извършват логистично осигуряване, както и на осигуряваните подразделения в областта на установяване и контрола на условията, които влияят върху ефективността на логистичните процеси.
5. Определяне на типа на въздействието на ключови фактори върху нивото на ефективност и на логистичната защита.

За постигане на целите, формулирани в дисертационната работа, в тази работа са проверени и потвърдени следните научни хипотези:

Хипотеза 1. Системата за материално-техническо осигуряване на Въоръжените сили на Полша не отговаря напълно на текущите потребности.

Хипотеза 2. Постоянното преразглеждане и подобряване на нормите и стандартите за логистично осигуряване на полската армия трябва да бъде неразделна част от бюджетния процес и разработването на бюджетни нормативи.

Ограничения на проучването. Дисертацията представлява опит за цялостно изтъкване на проблемите, свързани с ефективността на логистичната сигурност, същността и значението на отделните подсистеми на материално-техническото снабдяване на Въоръжените сили на Полша. Последващите изследвания следва да се съсредоточат върху теоретичните

предположения за материално-техническото осигуряване на многонационални въоръжени сили, с особен акцент върху процедурите за планиране, управление и организация на материално-техническата подкрепа за коалиционни операции. За яснота на представеното проучване този въпрос не е анализиран поради многоизмерността на съвременната международна военна логистика, която обхваща много области, които са ключови за правилното функциониране на военните части и институции.

3. ПРЕДМЕТ И ОБЕКТ НА РАБОТАТА

Предметът на дисертацията обхваща теоретичните и практическите аспекти на финансовата ефективност на функционирането на логистичното осигуряване на полската армия в страната и в чужбина.

Обект на проучването са органите за логистика, както и силите и ресурсите, с които разполагат Въоръжените сили на Полша за логистично осигуряване.

Предметният диапазон обхваща професионални войници и цивилни служители на армията, осигуряващи логистично осигуряване, както и професионални войници и служители на подразделения, за които е реализирано логистичното осигуряване. В работата са използвани и тематични проучвания от отделни страни-членки на НАТО.

4. МЕТОДИ НА ПРОУЧВАНЕ

За решаването на задачите на изследването, авторът използва следните методи на проучване:

1. Методи - подходи: систематичен подход, обогатен с функционален и структурен подход, както и експертни математически методи.
2. Методи – инструменти на проучването:
 - a. емпирични: научни наблюдения и методи на проучване и съждение (мнение),

- b. теоретични: анализ и обобщение на литературата и нормативните документи, налични материали, включително литература, свързана със задачите на проучването и съществуващи предположения и проекти на концепции, както и обобщения, сравнения, аналитични и статистически данни.

Обхватът на проучванията в рамките на задачата позволи да се задълбочат познанията за действащите процедури на НАТО и организационните изисквания за логистика, включително логистиката на полската армия. Също така позволи редактирането на заключенията, направени въз основа на анализа на логистичните изисквания в областта на логистичното осигуряване и реалните възможности за логистичното осигуряване на тези сили в дейности извън страната. В хода на тази работа авторът използва предложенията на опитни офицери от логистичния отдел на командването на различни организационни нива на армията.

5. СТРУКТУРА И ОБЛАСТ НА ПРОУЧВАНЕ НА РАБОТАТА

Структурата и обхватът на дисертационната работа се определят от целта и приетата концепция за представяне и обсъждане на анализираното съдържание. От методологична гледна точка дисертацията е изградена на хронологична и фактическа основа. Дисертационната работа се състои от увод, пет глави, съдържащи тридесет и шест подраздела и извод.

Подробна структура на дисертацията:

СПИСЪК НА ОСНОВНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

УВОД

1. ПРЕДПОСТАВКИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ВОЕННАТА ЛОГИСТИКА

1.1. Древност

1.2 Средновековие (феодализъм)

1.3 XVI–XVIII век

- 1.4 Края на XVIII и XIX век
- 1.5 XX век
- 1.6 Произход на военната логистика
- 1.7 Логистика и тилово осигуряване

2. МОДЕЛ НА ЛОГИСТИЧНАТА СИСТЕМА НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ

- 2.1 Принципи на планиране на материалните потребности
- 2.2 Нормиране на запасите
- 2.3 Норми за запасите – методи за нормиране на запасите
- 2.4 Организационна (функционална) логистика на Полската Армия
- 2.5 Функционална система – елементи и сфера на дейност
- 2.6 Управление на военната логистика
- 2.7 Финансово-икономически аспекти на дейността на военната логистика
 - 2.7.1 Икономическа дисциплина
 - 2.7.2 Рационално управление
- 2.8 Система на финансово-икономическа информация

3. ОЦЕНКА НА ЛОГИСТИЧНАТА СИСТЕМА НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ НА ПОЛША

- 3.1 Формиране и функциониране на Регионални Логистични Базис
- 3.2 Актуално компетентностно-структурно състояние на ЛБ
- 3.3 Принципи за прилагане на финансовата сигурност
- 3.4 Краен резултат
- 3.5 Създаване на Военноикономически Подразделения
- 3.6 Финансово-логистична система преди въвеждането на Военноикономическите Подразделения
- 3.7 Цел на внедряването на промените
- 3.8 Организационна структура на Военноикономическите Подразделения

3.9. Ефекти от внедряването на концепцията

3.10 Многостепенна Интегрирана Информационна Система на Министерството на националната отбрана

3.11 Финансово и материално планиране - бюджетно финансиране на ВИП

3.11.1 План за бюджетни приходи

3.11.2 План за заетост

3.11.3 Отговорност на служителите в сферата на планирането

3.11.4 Бюджетна група на ВИП

4. ЛОГИСТИЧНО ОСИГУРЯВАНЕ НА СТРУКТУРИТЕ НА ПОЛСКАТА АРМИЯ, ИЗПЪЛНЯВАЩИ ЗАДАЧИ В ЧУЖБИНА

4.1 Правна основа на мироопазващите мисии под егидата на ООН и НАТО

4.2 Правно основание за участие на войници и части от Въоръжените сили на Полша в мироопазващи мисии

4.3 Условия за логистично осигуряване на мироопазваща мисия

4.4 Логистична верига на полските военни контингенти

5. АНАЛИЗ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ПОТРЕБНОСТИТЕ НА ЛОГИСТИЧНОТО ОСИГУРЯВАНЕ НА ВОЕННИЯ КОНТИНГЕНТ, УЧАСТВАЩ В МИРОТВОРЧЕСКА МИСИЯ

5.1 Изисквания към логистичната система и нейните възможности за логистично осигуряване

5.2 Логистично осигуряване на контингента, изпълняващ задачите на мироопазващата мисия - основни потребности

5.2.1 Събиране и доставка на осигуряването за района на мироопазващата мисия

5.2.2 Стопанско-битова дейност

5.3 Техническо осигуряване на контингента, изпълняващ задачите на мироопазващата мисия - анализ на възможностите

- 5.3.1 Техническа диагностика и евакуация на повредените ВиВО
- 5.3.2 Ремонт на въоръжението и военната техника
- 5.3.3 Осигуряване на военна техника с технически и материални средства
- 5.4 Медицинско осигуряване на контингента, изпълняващ мироопазващи мисии
 - 5.4.1 Лечение и евакуация на болни и ранени
 - 5.4.2 Санитарни и хигиенни проекти
 - 5.4.3 Осигуряване на медицински материали и оборудване
- 5.5 Управление на логистиката на контингента, изпълняващ мироопазващи задачи и мисии
 - 5.5.1 Изводи
- 5.6 Финансиране на разходите на ПВК, изпълняващи задачи в чужбина
 - 5.6.1 Основни принципи
 - 5.6.2 Документиране на икономически операции
 - 5.6.3 Оборот на счетоводни документи
 - 5.6.4 Управление на паричните средства
 - 5.6.5 Планиране на материални разходи и услуги, предоставяни в страната и на регионалния пазар
 - 5.6.6 Финансови отчети

ИЗВОДИ

БИБЛИОГРАФИЯ

Списък на рисунките

Списък на таблиците

6. ОПИСАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННАТА РАБОТА

Работата се състои от увод, пет основни глави и заключение. **Първият раздел** представя развитието на логистиката през цялата история от древността до XX век - това е въведение в проблемите на логистичното осигуряване на оперативната дейност на въоръжените сили. Военните, както всяка друга сфера на човешката дейност, са обект на общо развитие от просто до по-сложно. Военното развитие е постоянен процес на промяна.

Изследванията на историята на обществото показват, че цялата армия, включително логистиката, не е била еднаква през различните исторически периоди. С промяната в социално-икономическите условия и развитието на производството, военното изкуство също се променя. Новите социално-икономически и политически условия създадоха правилата за комплектоване, методите на обучение и подготовка на войските, както и осигуряването на необходимото оборудване и материали, доведоха до създаването на качествено нови армии. Армията е изминала дълъг и труден път на развитие - от малки отряди и наборни войски от робския период, състоящи се от пехотинци или кавалеристи, въоръжени с оръжия за близък бой, до големи постоянни армии, оборудвани с разнообразна военна техника.

В различни периоди от развитието на света различни фактори играят важна роля като основна човешка дейност, основен източник на доходи или създаване на печалба. В исторически план, започвайки от древни времена, тези, които са били свързани с лов и събиране, трябва да бъдат посочени като основни действия. Занаятите придобиха голямо значение, по-специално тези, свързани с производство. В различни периоди от развитието на света различни фактори играят важна роля като основна човешка дейност, основен източник на доходи или създаване на печалба. В исторически план, започвайки от древни времена, тези, които са били свързани с лов и събиране, трябва да бъдат посочени като основни

действия. Занаятите придобиха голямо значение, по-специално тези, свързани с производството на оръжия, кораби, използвани, наред с други неща, за съхранение и транспорт, както и производството на оръжия, кораби, използвани, наред с други неща, за съхранение и транспорт, както и производството на облекло. Освен това може да се говорим за нарастващото значение на хората, свързани с военните дела (воини, рицари). Освен това можем да говорим за нарастващото значение на хората, свързани с военните дела (воини, рицари).

Развитието на технологиите оказва пряко въздействие върху качеството и разнообразието от оръжия и военна техника, предоставени на армията, което пряко повлиява върху методите на война и битка, и е причина за тяхната постоянна промяна. Използването на огнестрелни оръжия и оръдия, наред с други неща, определи въвеждането на нови методи за снабдяване и обслужване на войските - снабдяването чрез ограбване на местното население престана да бъде ефективно. Това принуди армиите да създадат и внедрят независими, нови системи за снабдяване, които включват складове (доставки) и транспорт, които с течение на времето се превърнаха в комплекс от логистични нужди. Развитието на инфраструктурата и превозни средства (железопътни линии, автомобили, самолети) доведе до увеличаване на мобилността на войските и в резултат на това до увеличаване на търсенето на материални ресурси, необходими за провеждане на операции.

За решаването на логистичните задачи е необходимо ясното определяне на:

- план и цели на кампанията и нужди - необходими за определяне на транспортния потенциал, който би позволил доставката на материално-технически средства до определената точка,
- асортимент и количество на доставките - в зависимост от персонала и оборудването на оръжията и оборудването на подразделенията,

естеството и размера на експедицията или кампанията, климата, сезона,

- ниво на запасите и обем на доставките - в зависимост от вида и обема на операциите и района на военните действия,
- метод за попълване на запасите - може да се извършва от складове, покупки на пазара, въз основа на договори.

Логистиката, въпреки че е относително нова концепция, като се вземат предвид съдържанието и задачите, датира от древни времена. От първите въоръжени конфликти осигуряването на операциите играе важна роля. Най-често недостигът убива войските, а не битката, а гладът предизвиква повече тревога от желязото - пише Флавий Вегеций Ренат, живял през IV век.

Значението на военната логистика е демонстрирано от Първата световна война, всички участващи страни имаха логистични проблеми и всички бяха победени в тази област. Втората световна война е важен етап в развитието на военната логистика; самата логистика извършва доставки на припаси или транспорт на войски. Логистиката, заедно с производството на оръжия, определят победата на Съюзниците в най-голямата война в историята на човечеството.

Военната логистика обхваща широк спектър от задачи, изпълнявани на бойното поле и в отдалечени райони, чрез предприемане на дейности много преди началото на дадена операция, и като продължава по време на нея и след нейното завършване.

Историята на развитието на военната логистика показва, че тя се е формирала предимно от практика и разум, предлагайки начини за постигане на целта. Средството за постигане на целта беше военната сила, която от своя страна имаше свои собствени нужди. В древни времена те може да са били малки, но с течение на времето те са се превърнали в комплекс от логистични изисквания. По този начин военната логистика

беше определена като термин, използван за снабдяване, доставка и комуникация, командване и контрол на войските, поддръжка, ремонт на сгради и военна техника, евакуация на ранени и болни, използване на местни ресурси, изпълнение на строителни и инвестиционни проекти . Всички тези дейности трябва да се извършват координирано, за да допринесат за успешното постигане на целта.

Вторият раздел представя концепцията на системата за нормиране, характеризира принципите на планиране на материалните нужди, значението на нормирането в икономиката, видовете норми и стандарти, методите за тяхното разработване, прилагане и усъвършенстване, както и икономическите и финансовите аспекти на военната логистика.

Нормиране е термин, който най-често се разбира като създаване и прилагане на единни стандарти и норми, насочени към възможно най-доброто изпълнение на задачите, без да се нарушават приложимите правила.

Съдържанието на функцията за стандартизация се състои от определяне на цели, мерки и стандарти, както и критерии за оценка. Нормирането в икономиката на армията е непрекъснат процес, който се състои в определяне, въвеждане и одобряване на размера (количеството) на оборудването и материалите. Подобряването на ефективността на управлението може да бъде постигнато с помощта на правилно проектирана и последователно внедрена система за определяне на тарифите. Системата за нормиране може да служи като точна насока за действие като основа за оценка на планираните и реално направените разходи за живот и обективизиран труд в дълготрайни и оборотни военни активи.

В процеса на контрол особено важно значение има действащото законодателство. Те позволяват да се определи правилното планиране на нуждите, правилното използване и потребление на материални ресурси от

отделните потребители, както и оценка на управлението на собствеността. Правилно разработените реални стандарти, отговарящи както на настоящите нужди на стопанските субекти, така и на възможностите за тяхното задоволяване, са ефективен инструмент за укрепване на икономическата дисциплина, особено в областта на подобряване на икономическата ефективност.

В този раздел са представени и характеристиките на организационната и функционална структура на логистиката на полските въоръжени сили, с акцент върху същността на изпълняваните задачи по операциите; обсъди се значението на логистичния потенциал.

Логистичната система е структура, състояща се от органи за управление, подчинени подразделения и логистични устройства, които са тясно свързани помежду си. Логистичните устройства са всички видове оборудване, използвано от армията и хората, които я управляват. Логистичната система може да се разглежда от две гледни точки: функционална и структурна.

От функционална гледна точка това са действията на съответните логистични органи, които осигуряват висока ефективност и непрекъснатост на логистичната подкрепа при изпълнение на задачи, свързани с обучение на войски и задачи, които се изпълняват непрекъснато.

Структурно логистичната система се състои от управленски органи, които са подчинени на началника на щаба. Целта на горепосочените органи е да изпълняват съответни задачи в мирно време, логистично осигуряване на войските, което осигурява ефективни оперативни дейности в различни условия.

Основните задачи, които трябва да решава една ефективно функционираща армейска логистична система, е създаването на материалната база, необходима за ефективното и ефикасно функциониране

на войските. За целта е необходимо оптимално да се използват материални ресурси и сили, предназначени за снабдяване на войските.

Същността на армейската логистична система е:

1. Определяне на потребностите според класовете на доставка на материали:
 - Клас I - продукти (храни, фуражи), които се консумират от личния състав или животните в съответствие с установените норми, независимо от местните промени в бойните условия или терена.
 - Клас II - консумативи, чиито норми са установени в щатните таблици на вземанията и оборудването (например униформи, оръжия и военно оборудване, резервни части и технически материали, инструменти).
 - Клас III - горива и смазочни материали (горива, масла, смазочни материали, антифризи, въглища, кокс и др.).
 - Клас IV - продукти, които не са включени в клас II, за които няма установени норми в щатните таблици на вземанията и оборудването (например, технически материали, като цимент).
 - Клас V - всички видове боеприпаси, взривни вещества и химически материали.
2. Събиране и поддържане на материално и военно имущество.
3. Определяне на норми и спазване на приетата стандартизация.
4. Поддържане на дадено ниво на запаси от средства в съответствие с нивата на резервите, приети на дадено ниво в конкретни ситуации.
5. Възстановяване на резервите, натрупани на отделни нива и командни звена.
6. Предоставяне на услугите, необходими за провеждане на ефективни операции както в мирно, така и във военно време.

За ефективното изпълнение на възложените задачи логистичната система беше разделена на няколко подсистеми, а именно: подсистема за

управление, техническа подсистема, материална подсистема, подсистема за транспорт и движение на войски, медицинска подсистема, подсистема на военната инфраструктура .

Подсистемата за управление участва в организирането, планирането, координирането и наблюдението на логистичните дейности, както и в обучението на въоръжените сили за изпълнение на възложени задачи. Управлението на логистиката е дейността на ръководителите на много звена и институции, осъществявана с цел осигуряване на правилната подготовка на частите и поддържане на бойна готовност на определеното ниво. Всеки ръководен орган има свои собствени задачи, които не се дублират от никоя друга институция.

Техническата подсистема включва подразделения, които използват военни оръжия и оборудване, ремонти и евакуационни подразделения и устройства, които съхраняват военна техника в готовност за употреба. Тази подсистема включва също техническите материали, необходими за ремонт на повредено или счупено техническо оборудване. Техническата подсистема е и органите, участващи в планирането, организирането и изпълнението на възложени задачи, които се изпълняват с потенциала за техническо обезпечаване.

Материалната подсистема е създадена за целите на планирането, организирането и задоволяването на нуждите на войските в определен район, тоест осигуряване на бойни и материални ресурси и предоставяне на специализирани материални услуги. С други думи, материалната подсистема е логистични подразделения и органи, предназначени да доставят стоки и да предоставят икономически и битови услуги по всяко време и на всяко място, т.е. по време на война, криза и мир, за да осигурят правилното функциониране на войските. Най-важните задачи на материалното обезпечаване са: оборудване със средства за доставка и специализирани материални услуги.

Подсистема за транспорт и движение на войски, а именно: планиране и организация на проекти, свързани с придвижването на войските, техническо покритие и контрол на движението на войските. Тези задачи са свързани с движението на военни сили и доставки, както и с поддържането на капацитета на транспортните мрежи с отбранителен клас и управлението на движенията на войските. Целта на тази подсистема е да осъществява своевременно и непрекъснато транспортиране на войски, оръжия и военна техника, както и всички средства за снабдяване през всеки период. Подсистемата за военен транспорт и движение е елемент, който свързва три системи: транспортната система на НАТО, функционална военна логистична система и държавната транспортна система.

Медицинската подсистема се състои от средства, устройства и възможности на военната здравна служба, която трябва да осигурява медицинско снабдяване, евакуация и лечение на ранени и болни, профилактика, както и подходяща рехабилитация, позволяваща им да се върнат на служба. С други думи, те обезпечават пълна медицинска помощ. В мирно време задачата на тази подсистема е да осигури така наречения медицински щит и цялостни медицински услуги, както и да осигури готовността на силите и медицинските ресурси в случай на криза или война, което може да се наложи по всяко време. Въпреки това, по време на криза или война, медицинските задачи за сигурност са ограничени до оказване на медицинска помощ на бойното поле, последвано от евакуация в болничните заведения.

Подсистемата за военна инфраструктура е важен елемент от отбранителната инфраструктура на страната, който се координира от Министерството на националната отбрана. В рамките на тази подсистема трябва да се разграничат две основни задачи, свързани с военната инфраструктура. Първата от тях е дейности, свързани с поддръжката на

стационарни комплекси и устройства, които са необходими за задоволяване на много нужди, включително: обслужване на поръчани запаси, съхранение и ремонт на военна техника, разполагане на войски или осигуряване на обучение. Друго предизвикателство е придобиването и правилното използване на средствата, необходими за функционирането на армията по време на криза или при използване за отбранителни цели.

Важен елемент на логистиката е така наречената подкрепа от приемащата държава. (HNS - англ. *Host Nation Support*). Това не е подсистема, а е част от елементите, които формират логистичната система. HNS е специфичен набор от военна и гражданска подкрепа, предоставяна по всяко време, независимо дали е време на криза, война или мир, страната домакин, която се предоставя на съюзническите военни сили. Тази подкрепа включва предоставяне (заемане) на различни материали, оборудване и услуги.

Друга и последна област на съвместно създаване на логистична система е областта на мобилизиране на икономиката и стратегическите резерви. Тази област обхваща широк спектър от дейности, свързани с подготовката на държавата за заплахата от война или криза. Тези задачи включват събиране и съхранение на резерви, включително военно оборудване, материални ресурси за всички класове материално снабдяване, както и поддържане на отбранителен потенциал, материално-технически и стратегически резерви.

Обезпечаването на логистичните нужди на въоръжените сили се извършва като процес, използващ логистична система. Това се случва като сложна организационна и функционална система. Неговата мисия е да поддържа подходящите логистични възможности на въоръжените сили, което гарантира изпълнението на учебните задачи в мирно време и бойни операции по време на война. Логистичният капацитет включва мобилни логистични звена като: бригади, батальони и логистични компании с

подразделения за снабдяване, ремонт или медицински услуги в организационната им структура, както и независими клонове и звена: снабдяване, транспорт, ремонт, евакуация на оборудване, медицинска поддръжка, санитария машини, насипно зареждане с гориво, главни тръбопроводи и преносни тръбопроводи.

Осигуряването на логистичен капацитет се свежда до:

- натрупване на нормативните запаси от обезпечение,
- подготовка на подходящата логистична инфраструктура,
- организацията на съответните логистични отдели,
- подготовка на необходимото логистично оборудване.

Потенциалът е широко разпространено понятие: философия, социология, психология, математика, физика, химия, икономика, кибернетика, компютърни науки, системно инженерство, оперативни изследвания. Концепцията за потенциал е намерила своето място и във военната логистика; той се определя като изпълнителните възможности на подразделенията и логистичната подкрепа на армията, както и реалните възможности на инфраструктурата на националната икономика, която може да се използва от въоръжените сили. С този подход логистичният потенциал трябва да бъде разделен според секторния критерий на следните категории: потенциал за снабдяване, технически потенциал, медицински потенциал, потенциал за комуникация, потенциал за военна инфраструктура и потенциал на националната икономика и неговото правилно разпределение.

Таблица 1. Дейности, реализирани във функционалната система

Функционална логистична система на въоръжените сили
--

в мирно време	во време на война или криза
натрупване и запазване на запаси от обезпечение	доставка на поддържащо оборудване и предоставяне на услуги за войските по време на мобилизация и за постигане на бойна готовност
запазване на съответния потенциал, за да се осигури приемствеността на осигуряването и обслужването на войските	
предоставяне на услуги и доставки на войници в страната и в чужбина	Логистично обслужване и обслужване на съюзнически сили в границите на изпълнението на задачите за обслужване от приемащата държава
осигуряване на органи на публичната администрация, държавни органи в отговор на природни бедствия или катастрофи	осигуряване на приемственост на логистичното обслужване и осигуряване на войски, които изпълняват задачи по международни, съюзнически или международни договори в рамките на: <ul style="list-style-type: none"> – операции, изпълнявани в съответствие с чл. 5. от Вашингтонския договор, – операции антикризисен отговор извън обхвата на чл. 5. Вашингтонски договор ¹
запазване на подходящия потенциал за подпомагане на армията по време на мобилизация за постигане на бойна готовност	
логистично осигуряване в рамките на изпълнението на задачите на приемащата държава	логистично обслужване и осигуряване за войски, участващи в елиминирането на последиците от природни бедствия или катастрофи

Управлението на логистичните процеси в рамките на логистичната система се изразява във въвеждането на пазарна икономика във военната икономика. Целта им е да осигурят високо ниво на икономическа ефективност при изпълнението на материални и финансови процеси във въоръжените сили. Икономическите и финансови правила, използвани за управление на икономиката на армията, произтичат от приложимите

¹ AJP-3.4(A), *Allied Joint Doctrine for Non-Article 5 Crisis Response Operations*, NATO, Brussels, 2010, стр. 3-1.

правила в националната икономика и оказват основно влияние върху функционирането на системата за логистично обслужване на въоръжените сили и върху планирането на материалните и финансовите нужди на армията.

Икономическите субекти в Министерството на националната отбрана са по-специално: бюджетни (военни) звена - икономически отдели, т.е. военни части или военни институции, упражняващи независимо материално и финансово управление, например бригада, полк, отделен батальон, военен университет, военна болница, военен щаб, военно-икономически отдел (ВИО) и др. Икономическият отдел е разпоредител на държавния бюджет на III ниво.

Бюджетно подразделение е военно подразделение, командирът на която (ръководител, директор, комендант) има правомощия да се разпорежда с бюджетни средства от трето ниво. Диспонентите от третото ниво не получават всички бюджетни ресурси за осъществяване на дейността си, тъй като военните имат двоен път в снабдяването на сектори на икономиката. Те получават материали в натура и финансови ресурси за определени разходи.

Военните бюджетни подразделения са потребители и / или могат да бъдат производители. Военните бюджетни подразделения се появяват като потребители на различни пазари като купувачи на потребителски стоки (например селскостопански хранителни продукти) и като правило военни стоки (например оръжия). В първия случай те са един от многото участници на пазара, които създават търсене и трябва да се изправят пред конкуренцията. Във втория случай те заемат привилегировано положение, защото не само преговарят, но и диктуват конкретни пазарни условия на сделката.

Производството на специфични стоки за пазара от военно-бюджетни подразделения е резултат от техните извънбюджетни дейности,

извършвани от бюджетни институции, спомагателни предприятия, ремонтни предприятия, сервизни учреждения и др.

Основната задача на военно-бюджетното подразделение, действащо в рамките на пазарната икономика, е ефективно и рационално управление, особено след като тя самостоятелно извършва значителна част от покупките на местните пазари.

Военно-бюджетното подразделение действа въз основа на икономически (материален и финансов) план. Разработват се материални и финансови планове за целия икономически отдел.

Материалното планиране е основният елемент на планирането на разходите в клоновете, тъй като разходите трябва да бъдат оправдани по същество. Материалният план се създава от длъжностни лица, отговорни за бюджетните разходи. Вземайки предвид периода на планиране, материалните планове се състоят от такива части като: планиране на услуги, обезпечаване, инвестиции и др.

Същността на финансовото планиране е да се определят реалните възможности за изпълнение на материални проекти, включени в плана, тяхната проверка и адаптиране към финансовите условия, както и обезпечаване на вътрешната съгласуваност на материалния и финансов план.

Третият раздел представя резултатите от емпирично проучване на финансовата ефективност на функционираща военна логистична система, използвайки примера на регионалните логистични бази (РЛБ) и военно-икономическите отрасли (ВИО) като най-важните връзки, изпълняващи задачите на логистичната сигурност в така наречената стационарна логистика. Този раздел също така въвежда принципите на финансовото планиране и отговорностите на длъжностните лица в това отношение. Предлага се оптимизиране на стационарния логистичен потенциал на Инспектората за осигуряване на въоръжените сили (ИОВС) и адаптирането

на логистичните структури на оперативно ниво към нуждите на осигуряваните войски. Предложените промени са свързани с развитието на логистичните възможности, главно в областта на обезпечаването на приемственост на логистиката и сътрудничество с многонационална логистика.

Логистичната система на Въоръжените сили на Полша се нуждае от допълнително усъвършенстване, за да се увеличи нейната функционалност и ефективност. Предпоставките за модернизация на логистичната система бяха външни условия, главно поради адаптацията ѝ към стандартите на НАТО и сигурността на полските въоръжени сили в многонационални операции по поддържане на мира, както и вътрешни условия: правни, организационни и финансови.

Поради това възникна необходимост да се предприемат мерки, насочени към рационализиране и интегриране на стационарния логистичен потенциал. Същността на промените е интегрирането и регионализирането на стационарния логистичен потенциал с едновременно създаване на условия за неговата оптимизация и модернизация.

Промените се състоят в намаляване и опростяване на стационарни структури за управление на логистиката, рационално използване на инфраструктурата, както и въвеждане на модернизационни решения в областта на управлението на логистичните ресурси и въвеждане на нови технологии, свързани с проследяване на ресурсите и съхранение на бойни и материални средства.

Целта на организационните промени в стационарния логистичен потенциал е:

- повишаване на ефективността на изпълнението на задачите на логистичната сигурност на войските,
- оптимизиране на стационарния логистичен потенциал на ИОВС, включително намаляване и опростяване на командните структури,

- значително намаляване на броя на логистичните съоръжения,
- рационализиране на разходите, направени за осигуряване на функционирането на системите за управление на логистичните ресурси,
- адаптиране на организационните структури на звената за логистика и военна инфраструктура към нуждите, произтичащи от професионализацията и техническата модернизация на полските въоръжени сили.

В рамките на концепцията за регионализация на стационарната система за логистично осигуряване на територията на държавата бяха създадени четири Регионални логистични бази (РЛБ), т.е. организационни и логистични звена на оперативно ниво, компетентни в планирането, съхранението и доставката на осигуряване, извършване на задачи по поддръжка и ремонт, транспортиране на материали до охраняваните звена в зоната на отговорност, претоварване, изпълнение на задачи, свързани с управлението и поддържането на инфраструктурата и опазването на околната среда, медицинската сигурност и придобиването и предоставянето на услуги за всички военни части, разположени в зоната на неговата отговорност, независимо от организационното им подчинение.

Създаването на РЛБ доведе до нова ситуация в организацията на въоръжените сили, към която беше адаптирана нова система за управление на бюджетните средства от III ниво в съответствие с организационните предположения. Ръководителят на ИОВС, разпоредител на бюджетни средства от II ниво, назначава четирима нови разпоредители на бюджетни средства от III ниво (РЛБ) и премахва двадесет и един досега действащи разпоредители на бюджетни средства от III ниво. Няма връзки (зависимости) между РЛБ и отделни разпоредители на бюджетни средства от III ниво в сферата на финансиране на определени икономически събития.

Следващата промяна в стационарната военна логистика се състои в прилагането на концепцията за разделяне на финансово-икономическите функции от оперативните и тренировъчните функции във военно-бюджетните звена, тоест рационално освобождаване на командирите на звена от финансово-икономически задачи и в същото време не лишаване тяхното влияние при определяне на приоритетите в областта на логистичното и финансово обезпечаване на отделите. Пълното изпълнение на задачите е постигнато чрез отделяне от организационните структури на специализирано военно звено, т.е. Военноикономическо подразделение (ВИП), което е създадено чрез реформиране на съществуващата или създаване на нова структура. Основната задача на това звено е да изпълнява финансови и логистични задачи за оперативните звена, разпределени за доставка.

Представената позиция на ВИП възниква в резултат на промени, направени в логистичната система на Министерството на националната отбрана. В резултат на тези промени ВИП, като звено за осигуряване, е пряко подчинено на РЛБ, проучва нуждите и предоставя материали и услуги за осигуряваните подразделения, изпълнявайки задачи в рамките на регионалната система за обезпечаване и същността на неговото функциониране е следната: 1. осигуряване на прилагането на логистична и финансова сигурност от определени специализирани военни подразделения (ВИП), 2. организиране на икономически разпределения с централна координация, договорени при съставяне на бюджет и изпълнение на логистични задачи в гарнизоните, 3. създаване единна система за обезпечаване, обща за различните видове въоръжени сили, която изпълнява задачи за всички военни части, разположени в този гарнизон.

В резултат на реорганизацията на стационарния логистичен потенциал, включително премахване на неперспективни складове за

материали, промени и намаляване на структурата на заетостта, до 2011 г. бяха постигнати спестявания от около 70 милиона злоти. До 2018 г. нивото на спестявания се е увеличило до приблизително 800 милиона злоти.

Този раздел също така представя процедурите, свързани с финансовото и материално и финансово планиране във ВИП. Срокове, задачи, компетенции на длъжностните лица в областта на планирането и изпълнението на държавния бюджет в част 29 - Национална отбрана.

Този раздел съдържа и информация за наскоро внедрената интегрирана многостепенна ИТ система на Министерството на националната отбрана, която за разлика от досега функциониращите системи е интегрирано ИТ решение, което изцяло осигурява процеса на управление на логистичните ресурси. Това прави възможно поддържането на единна, координирана сметка на ресурсите в армията в количествено, качествено и ценово изражение. Благодарение на това той може да замени много автономни, несвързани ИТ системи, работещи в рамките на управлението на ресурси, използвани както в логистичния отдел, така и от главния счетоводител.

Следващият (четвърти) раздел представя правното основание за мироопазващите мисии на ООН и НАТО, както и правното основание за участието на военен персонал и части от полските въоръжени сили в мироопазващите мисии, както и описание на материално-техническите фактори за сигурност на подразделенията, изпълняващи задачи в мироопазващи мисии.

След присъединяването на Полша към Северноатлантическия пакт през март 1999 г. най-важното предизвикателство е да се постигне необходимата готовност на армията за съвместни операции с други съюзнически армии в рамките на съвместни съюзнически операции.

Сред изискванията, които бяха поставени за отделни подразделения на полските въоръжени сили за сътрудничество с НАТО, бяха по-

специално тяхната подготовка в съответствие с общата доктрина и процедури на НАТО, както и подготовката на отделни компоненти на основните сили за участие в съвместни международни събития. Стана необходимо да се адаптират вътрешното законодателство и принципите на международната политика към членовете на Северноатлантическия договор. Въз основа на това Полша се ангажира с участието на своите въоръжени сили в мироопазващи операции.

Необходимостта от предотвратяване и противодействие на международни конфликти се определя, от една страна, от възникването на ситуации и конфликти, които застрашават международния мир и сигурност, и, от друга страна, от трудността да се намерят ефективни политически решения за тях при липса на необходимото единодушие на великите сили - постоянни членове на Съвета за сигурност.

В тази ситуация освен дипломатически дейности, насочени към мирно уреждане на конфликти и прекратяване на военни операции, се извършват и мироопазващи операции, които са насочени преди всичко към създаване на условия за мирни дипломатически решения.

Целите на миротворческата мисия трябва да бъдат дефинирани в мандата възможно най-ясно, за да могат да бъдат превърнати в правила за поведение и инструкции. Упълномощаващите органи трябва да представят подробно своите цели, така че изпълняващите органи да превърнат мандата в прозрачни и постижими задачи, които ще бъдат отправна точка за всички страни, участващи в миротворческа мисия и по оперативни заповеди за силите на НАТО.

За да се създаде надеждна верига на доставки за военни контингенти, действащи извън страната, трябва да се имат предвид следните елементи:

- оперативно-тактически (краен срок за готовност за действие в района на мисията, място на контингента в групировката на силите, участващи в мисията, в резултат на споразумения),

- географски и климатични - територията може да се характеризира с голямо разнообразие по отношение на ландшафта (релефа), покритието, както и съществената изменчивост на метеорологичните условия,
- състава на участниците в тази мисия,
- обемът на логистичните задачи, за изпълнение от военният контингент,
- принципи на организиране и изпълнение на задачи.

Всяка верига за доставки има свои специфики и доста голяма сложност, особено когато става въпрос за военни въпроси, което засяга някои от характерните и особености. В зависимост от конфигурацията, нейните връзки са логистични единици, които осигуряват логистично осигуряване на различни организационни нива. Тяхното място е резултат от разделението на задачите, стоящи пред армиите на следващите организационни нива.

Основните компоненти на военните вериги за доставки са логистичните звена на всички организационни нива. Логистичните подразделения изпълняват задачи за логистично осигуряване чрез разработване на специфични логистични устройства.

Основните звена във веригата на доставки за РВК са:

- Регионална логистична база - избрана за нуждите на снабдяването,
- Логистичен екип,
- Национален елемент за осигуряване [ЕНО] (National Support Element – NSE),
- Логистични елементи на бойни модули.

Важна характеристика на веригата за доставки по отношение на снабдяването на контингент, участващ в чужда мисия, е тяхната еволюционна природа. Това се дължи главно на бързината на промените и появата на непредсказуеми ситуации в оперативната зона. Следователно

веригата на доставки за РВК трябва да може бързо да се адаптира към изискванията на конкретна ситуация и да може да приема или намалява отделните връзки във веригата, ако е необходимо.

Петият раздел представя резултатите от изследванията по отношение на нуждите и възможностите на логистичното осигуряване, включително: материална обезпечаване, особено във връзка с набора и доставянето на заявки, както и домакински дейности; техническа поддръжка в светлината на трудностите, свързани с поддържането на оборудването в изправност и постигането на оперативна съвместимост с други армии на страните от НАТО в резултат на използването на различен тип оръжия и военна техника на въоръжение в полските въоръжени сили; медицинска помощ за изпълнение на задачи, адаптирани към изискванията на НАТО и в съответствие с техните процедури, към които подразделенията на полските въоръжени сили трябва да се адаптират по време на своята миротворческа мисия; управление на контингента на логистиката в миротворческа мисия, като се вземат предвид организационните промени в логистичните структури, адаптирани да работят в национална и многонационална система с изискванията на НАТО, и правила за финансиране на разходите, свързани с дейности извън страната, с особен акцент върху финансовото планиране, финансовото управление и разпространение на счетоводни документи.

Авторът използва дейности извън държавата на полския военен контингент (РВК) KFOR в Косово, тъй като тази миротворческа мисия е внимателно анализирана от автора и е фокусирана върху логистични въпроси, тъй като те представляват основния проблем на изследването.

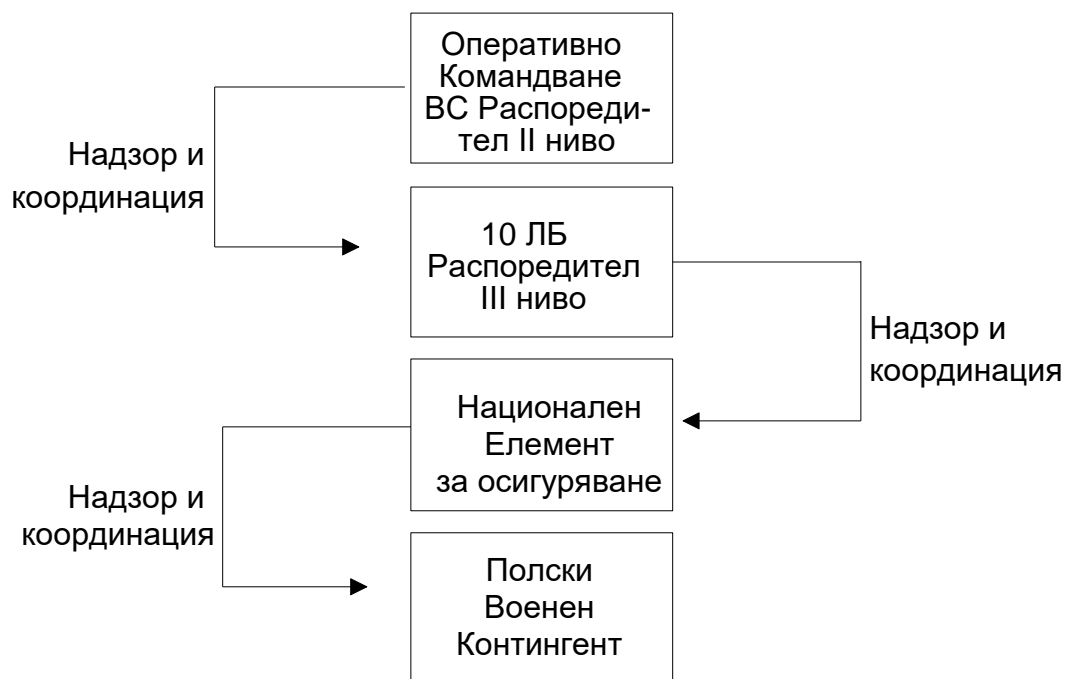
Участието на полската армия в дейности извън страната в рамките на мироопазващи мисии и операции е резултат от изпълнението на поетите от правителството на Република Полша задължения във връзка с организацията на Северноатлантическия договор. В същото време това е

спазване от страна на Полша на решенията на резолюцията на Съвета за сигурност на ООН.

За да може ПВК ефективно и безпроблемно да изпълнява задачите си по време на подготвителния период, е необходимо да се изпълнят следните задачи: изчисляване на щатния състав на военния персонал (организационна структура на ПВК) и таблицата на изискванията, обучението и организационни мерки, както и упражнения за взаимодействие. В областта на логистичната защита по време на подготвителния период беше обърнато специално внимание на: събиране на необходимото количество материални ресурси във всички класове доставки. Когато организира международни мироопазващи сили по въпросите на материалното осигуряване на войските, щабът на НАТО обръща внимание само на общи въпроси. Държавите, участващи в миротворческа мисия, трябва да се стремят да осигурят вида на бойните и материални средства, които отговарят на изискванията за оперативна съвместимост и взаимодействие. Когато изпращате контингент от полските въоръжени сили към мирна мисия, той трябва да бъде оборудван със съвремененно оборудване и специализирано оборудване. Това се отнася за оръжия, модерни комуникации, превозни средства, лични предпазни средства, идентификация и наблюдение, работно облекло. Опитът на автора в обучението и участието в международни мироопазващи мисии (UNDOF, AFOR, KFOR, IFOR) показва, че това по принцип са новосформирани звена за конкретна задача. Основната задача за подпомагане на контингента на миротворческата мисия е навременната доставка на стоки в необходимото качество и количество, със специален акцент върху местните източници. Материалното осигуряване на контингента, изпълняващ задачи в миротворческа мисия, включва планиране, събиране, съхраняване, издаване и осигуряване на бойни и материални ресурси, както и домакински дейности.

Важен елемент от функционирането на ПВК е въпросът за разходите за финансиране, поради което покупките на местния пазар се извършват в съответствие с материалния и финансов план, одобрен от Оперативното командване на въоръжените сили (DO SZ), след съгласуване с 10 ЛБ (10. Блог). Разходите на специалните части, които са част от ПВК, се извършват от командването на специалните части самостоятелно в рамките на бюджета на Министерството на националната отбрана.

Планирането на разходите се извършва в съответствие с настоящото решение на министъра на националната отбрана относно планирането и изпълнението на бюджета на Министерството на националната отбрана. ЕНО участва в разработването на проект на финансов план, който изпраща на отделни служби (отдели за обезпечаване) в ОК на въоръжените сили, в рамките на бюджетните разходи за закупуване на местни пазари, осигуряване на вътрешни доставки, доставка на военно оборудване и технически материали, Централния план за техническа модернизация (ЦПТМ), както и необходимостта от обслужване и ремонт, за да се гарантира безопасността на задачите на ПВК.

Фиг. 1. Финансова структура на материалните разходи

По въпросите на количественото, качествено и финансовото осигуряване ОК на ВС работи директно с 10 ЛБ. ОК на ВС прехвърля финансовите средства за разходите в района на мисията за реализация на командира на Националния елемент за осигуряване (НЕО) в рамките на финансовия план, определен за тази цел, признат от главния администратор.

За да изпълни задачите си за финансово управление, ЕНО има отделен финансов раздел в структурата си. За да се създаде бюджетен акредитив за ПВК, е необходимо съгласието на главния администратор. За прехвърляне на средства в чуждестранна валута извън страната, както и за покупка и препродажба на местна валута, ОК на ВС трябва да има решение за обмен на чуждестранна валута. Икономическите транзакции, деноминирани в чуждестранна валута, се отразяват в счетоводните книги на ПВК в полски злоти към датата на тяхното извършване по обменния курс на Националната банка на Полша в деня на закупуване на валутата.

7. ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРИНОС В РАЗВИТИЕТО НА НАУЧНИТЕ ЗНАНИЯ

Дисертацията е опит за цялостно разглеждане на проблема, нуждите и възможностите на системата за логистично осигуряване на армията, както и разходите, свързани с адаптирането на тази система за изпълнение на задачи, произтичащи от задълженията, поети от Република Полша към партньори от Северноатлантическия алианс след присъединяването към Северноатлантическия пакт през 1999 г..

Основната цел на дисертационната работа беше да представи организацията и функционирането на логистичното осигуряване на Въоръжените сили на Полша в местата за постоянна дислокация, както и подразделения, изпълняващи задачи в нови условия, т.е. по време на

оперативни или учебни дейности в чужбина. Авторът представя тази тема във форма, която позволява да се използва за управление на логистиката на командните подразделения. Участието на полски военни части в мироопазващи мисии е свързано с необходимостта да се включи този въпрос в цялостното обучение на въоръжените сили на всички етапи и нива. По този начин се изисква разработването на подходящи програми, ръководства, инструкции и други учебни материали както на индивидуално, така и на командно ниво на обучение в подразделенията. Редовното участие на подразделенията в мироопазващите мисии, особено тези, провеждани от НАТО, също трябва да се разглежда като най-високият етап в процеса на постигане на тяхната оперативна съвместимост.

Представеният емпиричен материал потвърди обосноваването на работната хипотеза. Авторът показва, че съществуващата система за логистично осигуряване на Въоръжените сили на Полша не отговаря напълно на текущите нужди и ако бъдат взети предвид проблемите, представени от автора в заключенията, ще бъдат осигурени много по-добри условия за изпълнение на задачите.

Цялостно изследване на проблема, касаещ принципите на организация и функциониране на логистичното осигуряване, изглежда на автора на дисертацията като една от първите стъпки към рационализиране на областта на систематичен подход към проблемите на логистичното осигуряване на войските.

Проведеното изследване е опит за систематизиране на проблема с логистичното осигуряване на подразделенията на Въоръжените сили на Полша. При по-нататъшни дейности за реорганизация на логистиката и, следователно, прилагане на логистично осигуряване, си струва да се използва опитът, натрупан в съвместни операции в рамките на различни мисии, като се вземат предвид и обработват информация за броя на логистичните структури, значително надвишаващи логистични структури

на звена в полските въоръжени сили, обхват на задачите, компетенции, разделяне на функциите на отделни изпълнителни органи. В същото време не говорим за копиране на решения, а за пренасяне на определен опит в национални условия, което се вписва в нашите решения.

Системата за логистично осигуряване на въоръжените сили на Полша, без извършване на необходимата специална адаптационна работа на някои от нейните елементи, няма да може да осигури логистиката на войските в страната, както и тези, предназначени за операции извън страната. Необходимо е (и се изпълнява за кратко време) да се адаптират съществуващите организационни и функционални структури на отделни елементи от логистичната система и да се извлече от тях необходимия потенциал за осигуряване на адекватна логистична сигурност в страната и контингента от операции, извършвани извън нейните предели.

Разработването на ефективна и оптимална логистична система на въоръжените сили на Република Полша е много труден въпрос и изисква значително участие на отделни звена в този процес. Струва си да се подчертае още веднъж, че в литературата по този въпрос все още няма изследвания и разработки, които да разглеждат подробно проблемите на цялата логистична система. Логистична информация може, разбира се, да се намери в много публикации, но те често се дават незначително в сравнение с други изследвания, те са повърхностни и недостатъчни. Настоящата дисертация е опит за цялостно изтъкване на проблемите, свързани с ефективността на логистичното осигуряване, същността и значението на отделните логистични подсистеми на Въоръжените сили на Република Полша. Поради това беше необходимо да се извършат цялостни проучвания в тази област, резултатите от които до известна степен запълват тази празнина. Авторът забелязва пропуск, съпоставяйки знанията по темата с широк преглед на местната и чуждестранната

литература. Като отчита значението на тези недостатъци, той провежда научни изследвания, насочени към отстраняването им.

Проведените проучвания направиха възможно изпълнението на задачата под формата на представяне на принципите на логистиката на Въоръжените сили на Полша. Това също е значителен принос, който запълва празнината в липсата на изследвания за функционирането на логистичната система както в страната, така и при изпълнение на задачи извън нейните граници, и посочва нейните компоненти под формата на логистични подсистеми (функционални звена), отговорни за логистиката на военните части и институции. Авторът смята, че дисертацията има голям (смислен) принос за теорията на проблема, решаван в работата, който се състои в изучаване и разработване на научните основи на теоретичното функциониране на системата за логистично осигуряване на армията в страната и в чужбина, предназначени за мироопазващи мисии.

Резултатът от действията, предприети във връзка с изследователския проблем и проектите, насочени към решаването му, е необходимостта от изследване с използване на теоретични и емпирични методи, а именно: анализ и критика на литературата, системен анализ, институционален анализ, сравнителен анализ, наблюдение на участниците, синтез, обобщение, описателно моделиране, математически методи и заключения.

Резултатите от изследванията и проучванията позволяват да се формулират основните изводи:

1. Един от гарантите за високата ефективност на логистичната система е наличието на оперативна система за управление на логистичното осигуряване. Нейната организация трябва да изхожда от нуждите (задачите) на армията и да им гарантира необходимите запаси от бойни и материални средства, навременното предоставяне на стопански и битови услуги (храна, пране, къпане) в различни поледи и климатични условия.

2. В областта на логистичните дейности на територията на страната, предоставянето (организацията) на логистични услуги на подразделенията и институциите, които са на стопанско осигуряване, използвайки стационарна териториална логистика, като се вземат предвид чуждестранните доставки.
3. При операции, проведени със съюзнически сили извън страната, организацията на предоставянето на логистични услуги в контекста на системната доставка на военни и материални средства, оръжия и военна техника, както и функционирането на многонационална логистика; Освен това тези задачи ще бъдат организирани по отношение на използването (или обезпечението) от доставката на обезпечения и логистичните услуги с подкрепата на приемащата държава.
3. Системата за управление на логистиката на всички организационни нива трябва да има единна организационна и функционална структура.
4. Логистичните звена на всички командни нива трябва да докладват директно на главнокомандващия, тъй като процедурите за управление на логистичното осигуряване трябва да бъдат в съответствие с тези на командването на войските.
5. Системата за управление на логистичното осигуряване трябва да бъде подкрепена от ИТ системата на всички нива на управление.
6. Логистична стандартизация. Пълно прилагане на процедурите за управление на армейската логистична система както в страната, така и в чужбина.
7. Подготовка на логистични органи за управление на логистичното осигуряване на войските в операции, извършвани от съюзнически сили както на територията на Република Полша, така и в чужбина.
8. Пълен професионализъм на лицата, отговорни за логистиката и работата в логистични екипи на мултинационални логистични центрове и

логистични клетки на оперативни съюзи с международен персонал.

9. Подобряване на внедрените решения в рамките на стационарната логистика (РЛБ, ВИП), особено по отношение на координирането на изпълнението на логистичните задачи и услуги в зоната на отговорност на техните клонове и подразделения и други държави с подкрепата на приемащата държава.
10. Стремеж към пълно взаимодействие на подсистемите и логистичните структури в рамките на планирането и изпълнителната логистика в националната и международната система.

Според автора дисертационната работа значително допълва настоящото състояние на знанията, разширява и систематизира определена информация и най-вече представя конкретни научни изследвания по дискутираните въпроси. Получените резултати предоставят ясни и недвусмислени предпоставки за формулиране на последиците за икономическата практика. По този начин те показват значението на логистиката в дейността на военни и граждански организации.

8. НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ

Монографии

1. **Olejarz T.**, *Planowanie zabezpieczenia logistycznego Wojska Polskiego w latach 60. i 70. XX wieku z uwzględnieniem transportu powietrznego*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Жешув 2016, 164 страниц.
2. **Olejarz T.**, *Funkcjonowanie gospodarki żywnościowej Wojska Polskiego w latach 70 i 80 XX wieku – wybrane aspekty*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Жешув 2017, 150 страниц.
3. **Olejarz T.**, *Zarządzanie kryzysowe w przypadku wystąpienia powodzi - aspekt praktyczny*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Жешув 2017, 173 страниц.

Глави в монографии

4. **Olejarz T.**, Ostasz G., Gazda A., *Komunikacja w zarządzaniu kryzysowym na poziomie gminy*, [w:] *Zarządzanie kryzysowe w administracji*, ред. R. Cześćcik, Z. Nowakowski, T. Płusa, J. Rajchel, K. Rajchel, Варшава - Демблин 2014, стр. 503-519.
5. **Olejarz T.**, Krztoń W., *Zagrożenia bezpieczeństwa systemów i sieci teleinformatycznych*, [w:] *Współczesne zagrożenia cyberterrorystyczne i bioterrorystyczne a bezpieczeństwo narodowe Polski*, ред. P. Bogdalski, Z. Nowakowski, T. Płusa, J. Rajchel, K. Rajchel, Варшава - Демблин 2015, стр. 269-283.
6. **Olejarz T.**, Gazda A., *Planowanie użycia transportu lotniczego do zaopatrywania i ewakuacji w wojsku polskim po drugiej wojnie światowej*, [w:] *Współczesne problemy logistyki lotnictwa. Teoria i praktyka*, ред. D. Ungiert, Демблин 2015, стр. 338-350.
7. **Olejarz T.**, Krztoń W., *Ochrona informacji niejawnych na poziomie gminy*, [w:] *Współczesne problemy bezpieczeństwa i marketingu*, ред. J. Kuck, Катовице 2015, стр. 201-212.
8. **Olejarz T.**, *9. Dywizja Piechoty w latach 1944-1962*, [w:] *Z dziejów Polski południowo wschodniej 1944/45-1990. Wybrane aspekty*, ред. M. Romański, Жешув 2016, стр. 89-128.
9. **Olejarz T.**, Ostasz G., Pacana A., *Zarządzanie kryzysowe elementem bezpieczeństwa społeczności lokalnych* [w:] *Zagrożenia na stanowiskach pracy - wybrane zagadnienia*, ред. G. Ostasz, A. Pacana, Жешув 2017, стр. 103-114.
10. **Olejarz T.**, Ostasz G., Pacana A., *Zaktualizowane podejście do metodyki wdrażania systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy* [w:] *Zagrożenia na stanowiskach pracy - wybrane zagadnienia*, ред. G. Ostasz, A. Pacana, Жешув 2017, стр. 115-126.

11. **Olejarz T.**, *Ćwiczenia obronne podsystemu niemilitarnego na poziomie gminy* [w:] *W trosce o bezpieczne jutro. Reminiscencje i zamierzenia*, том 2, ред. A Kurkiewicz, J. Farysej, Издательство Высшей школы безопасности в Познани, Познань 2017 г., стр. 241-254.

Редактор на монографии

12. **Olejarz T.**, Lorek M., *Bezpieczeństwo w transporcie lotniczym wybrane zagadnienia*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Жешув 2018, 167 страниц.
13. **Olejarz T.**, Puacz-Olszewska J., *Współczesne problemy ekonomii, zarządzania i bezpieczeństwa*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Жешув 2018, 150 страниц.
14. **Olejarz T.**, *Wybrane zagadnienia funkcjonowania logistyki*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Жешув 2020, 158 страниц.

Научни статии

15. **Olejarz T.**, *Obrona cywilna w systemie obronnym państwa*, Zeszyty Naukowe MMR, 21(2/2014), стр. 63-72.
16. **Olejarz T.**, Gazda A., *NATO Logistics System – Example of the Polish Armed Forces*, Mechanics and Materials, Logistics Development Vol. 708 (2015), Switzerland, стр. 26-32.
17. **Olejarz T.**, Gazda A., *Ochrona informacji niejawnych jako element bezpieczeństwa państwa*, Zeszyty Naukowe WSIZiA 1(30)2015, стр. 109-124.
18. **Olejarz T.**, Ostasz G., *Operacje pokojowe Unii Europejskiej na przykładzie EUMM Gruzja*, Zeszyty Naukowe WSIZiA 2(31)2015, стр. 235-246.
19. **Olejarz T.**, *Participation of the Polish Army in the United Nations mission in the region of the Golan Heights - United Nations Disengagement Observer Force*, Zeszyty Naukowe HSS, 22 (1/2015), стр. 141-155.

20. **Olejarz T.**, Gazda A., *Place and role of quality in corporate strategy in the defence and arms industry*, Zeszyty Naukowe WSIZiA 4(33)2015, стр. 68-80.
21. **Olejarz T.**, Życzyński N., *Wsparcie procesu zamawiania przez nowoczesny system informatyczny*, Журнал Логистика 6/2015, стр. 357-363.
22. **Olejarz T.**, *Operacje pokojowe NATO*, Zeszyty Naukowe MMR, 22 (3/2015), стр. 159-170.
23. **Olejarz T.**, Gazda A., *Conditions in respect of logistical support peacekeeping missions [w:] CLC'2015: Carpathian Logistics Congress: November 4th – 6th 2015*, Jeseník, Чехия: proceedings of abstracts / TANGER Ltd., [et al.]. - Острава: TANGER Ltd., cop. 2015. - ISBN: 978-80-87294-61-1. - S. 17, стр. 425-431. **Web of Science**
24. **Olejarz T.**, Gazda A., *Zabezpieczenie logistyczne jednostek wojskowych realizujących zadania w misjach pokojowych*, Zeszyty Naukowe WSIZiA 3(36)2016, стр. 50-60.
25. **Olejarz T.**, *Zasady kompletowania wojsk od starożytności do XIX wieku – zarys*, Zeszyty Naukowe HSS, vol. XXI, 23 (3/2016), стр. 115-122.
26. **Olejarz T.**, *An implementation of the HACCP system in military units in 2004*, Zeszyty Naukowe HSS, vol. XXI, 23. (4/2016), стр. 213-220.
27. **Olejarz T.**, Ostasz G., Pacana A., *Improvement of the audit process of health and safety management system with an application of FMEA method*, The Business and Management Review, Volume 8 Number 4, 2017, стр. 246-253. (New York).
28. **Olejarz T.**, *Racjonalne gospodarowanie – scentralizowane przewozy wojskowe*, Zeszyty Naukowe HSS, vol. XXII, 24. (3/2017), стр. 227-234.
29. **Olejarz T.**, *Koncepcja scentralizowanych zakupów produktów spożywczych w 2004 roku*, Zeszyty Naukowe WSIZiA 2 (39) 2017, стр. 60-70.

30. **Olejarz T.**, *Planowanie i ogólne zasady przygotowania stanowiska kierownika na poziomie gminy*, Zeszyty Naukowe WSIZiA 3 (40) 2017, стр. 79-91.
31. **Olejarz T.**, *Planowanie zarządzania kryzysowego w jednostkach samorządu terytorialnego*, Zeszyty Naukowe WSIZiA 4 (41) 2017, стр. 88-96.
32. **Olejarz T.**, Życzyński N., Ostasz G., *An improvement of inter-branch communication in the process of explaining the discrepancies in deliveries. The 5th European Interdisciplinary Forum 2017 (EIF 2017)*, стр. 137-146.
33. **Olejarz T.**, Malindžák D., *Logistyka w zarządzaniu kryzysowym*, Обзор наук об обороне № 4/2017, стр. 137-147.
34. **Olejarz T.**, Gazda A., Życzyński N., *Military economic branches in the logistic military system – historical approach*, [w:] CLC 2016: Carpathian Logistics Congress Congress Proceedings / Feliks Jerzy (ред.), 2016, TANGER Ltd., Острава, ISBN 978-80-87294-76-5, стр. 663-668. **Web of Science**.
35. **Olejarz T.**, Gazda A., Życzyński N., *Support the logistics process through information system*, [w:] CLC 2017: Carpathian Logistics Congress - Congress Proceedings, Martin Straka (ред.), 2017, TANGER Ltd., Острава, ISBN 978-80-87294-80-2, стр. 288-293. **Web of Science**.
36. **Olejarz T.**, V. Nitsenko, O. Chukurna, M. Mykhailova, *Evaluation of factors influencing the performance of labor machine-building enterprises of mining industry*, стр. 154-162 **SCOPUS**.
37. **Olejarz T.**, Malindžák D, Gazda A. *Logistics – science of present - day and future*, MMR, vol. XXIII, 25 (2/2018), стр. 37-49.
38. **Olejarz T.**, Ostasz G., *Rzeszów Garrison of the Home Army in the plans to restore the Armed Forces*, HSS, vol. XXIII, 25 (1/2018), стр. 101-111.
39. **Olejarz T.**, Ostasz G., Życzyński N., *Increasing the efficiency of the inventory process in the retail network*. International Scientific Conference

Pula 2018 (в печати). (<http://www.csr-pub.eu/files/PROCEEDINGS%20OF%20ABSTRACT.pdf>)

40. **Olejarz T.**, Volchik V., Oganesyanyan A., *Higher education as a factor of socio-economic performance and development*, JOURNAL OF INTERNATIONAL STUDIES Vol. 11, № 4, 2018, стр. 326-340. Индексировано **SCOPUS** (https://www.joiss.eu/index.php?486,en_higher-education-as-a-factor-of-socio-economic-performance-and-development).
41. **Olejarz T.**, Życzyński N., *Strategy of expanding the range of goods based on the prices of competitors in the retail network*, CLC 2018: Carpathian Logistics Congress Congress Proceedings TANGER Ltd., Keltickova 62, 710 00 Острава, Чехия, ЕС, ISBN 978-80-87294-88-8 (**Web of Science**).
42. **Olejarz T.**, Życzyński N., *Leading Approaches to Increasing the Efficiency of the Inventory Process in the Retail Network*. [w:] Strielkowski, W., Sustainable Leadership for Entrepreneurs and Academics, **Springer** Nature Switzerland AG, 2019, стр. 233-243.
43. **Olejarz T.**, Tkhoruk Y., Kucher O., Holotiuk M., Krystopchuk M., Tson O., *Modeling of assessment of reliability transport systems*, ICCPT 2019: Current Problems of Transport: Proceedings of the 1st International Scientific Conference, May 28-29, 2019, Ternopil, Ukraine, стр. 204-222. **Web of Science**, https://iccpt.tntu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/05/Proceedings_ICCPT2019.pdf
44. **Olejarz T.**, Brychko M., Polách J., Kuzmenko O., *Trust cycle of the finance sector and its determinants: the case of Ukraine*, Journal of International Studies, Vol. 12, No 4, 2019, стр. 300-324.
45. **Olejarz T.**, Ivanova A.S., Holionko N.G., Tverdushka T.B., Yakymchuk A.Y., *The strategic management in terms of an enterprise's technological development*, Journal of Competitiveness 2019/4, стр. 40-56. **Web of Science**.

46. **Olejarz T.**, Dudchenko V., Goncharenko T., Didenko O., *Banking regulation in ensuring bank's efficiency: Looking through different forms of ownership*, Journal of International Studies, 2020, 13(1), стр. 342-358. **Scopus.**
47. **Olejarz T.**, Vysochyna A., Stoyanets N., Mentel G., *Environmental determinants of a country's food security in short-term and long-term perspectives*, Sustainability (Switzerland), 2020, 12(10), 4090 **Scopus, Web of Science.** <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/10/4090>
48. **Olejarz T.**, Havrysh V., Kalinichenko A., Mentel G., *Commercial biogas plants: Lessons for Ukraine*, Energies, 2020, 13(10), 2668. **Scopus, Web of Science.** <https://www.mdpi.com/1996-1073/13/10/2668>